

STORTINGET

Innst. 82 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 24 S (2024–2025)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2024 under Utenriks- departementet

revidert nasjonalbudsjett 2024, til 55,5 mrd. kroner i 2024. Dette utgjør 1,01 pst. av BNI-anslaget lagt til grunn for 2024-budsjettet.

Til Stortinget

Sammendrag

Under programområde 02 Utenriksforvaltning blir det gjort framlegg om å auke løyvingane med om lag 865 mill. kroner. Auken har i hovudsak samanheng med høgare utgifter under kap. 117 EØS-finansieringsordningane i år.

Under programområde 03 Internasjonal bistand blir det gjort framlegg om auka sivil støtte til Ukraina med 1,5 mrd. kroner som ein del av ei styrking av Nansen-programmet på 5 mrd. kroner. Det blir gjort framlegg om auka militær støtte under Forsvarsdepartementet med 3,5 mrd. kroner. Dermed vert Noreg sitt totale bidrag gjennom Nansen-programmet for Ukraina på 27 mrd. kroner i 2024. Med det nye forslaget vil den sivile støtta auke til 10 mrd. kroner, og den militære støtta til 17 mrd. kroner.

Nye overslag tilseier at flyktningutgiftene i Noreg som kan godkjennast som internasjonal bistand (ODA) blir lågare i år enn budsjettet etter revidert nasjonalbudsjett for 2024 (RNB 2024). Det blir gjort framlegg om å redusere løyvinga med 928,6 mill. kroner som omprioriterast til anna bistand, mellom anna til Palestina, helse, utdanning, fornybar energi og natur.

Styrkinga av Nansen-programmet gjer at bistandsbudsjettet aukar med 1,5 mrd. kroner samanlikna med

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Nils-Ole Foshaug, Eva Kristin Hansen og Trine Lise Sundnes, fra Høyre, Hårek Elvenes, Ingjerd Schie Schou, Erna Solberg og lederen Ine Eriksen Søreide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, Bengt Fasteraune og Ola Borten Moe, fra Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug og Morten Wold, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Rødt, Bjørnar Moxnes, fra Venstre, Guri Melby, fra Kristelig Folkeparti, Dag-Inge Ulstein, og uavhengig representant Christian Tybring-Gjedde, viser til Prop. 24 S (2024–2025) Endringer i statsbudsjettet for 2024 under Utenriksdepartementet.

Komiteen viser til at det under programområde 02 Utenriksforvaltningen blir gjort framlegg om å øke bevilgningene med 865 mill. kroner, og at dette i hovedsak skyldes økning i utgifter knyttet til kap. 117 EØS finansieringsordningene. Det har blitt gjort mange tiltak for å sikre at mottakerlandene kan fullføre og avslutte prosjektene i tråd med programavtalene.

Komiteen viser til at det under programområde 03 Bistand blir foreslått å øke internasjonal bistand med 1,5 mrd. kroner. Dette er en del av den foreslåtte totale styrkingen av Nansen-programmet på 5 mrd. kroner. Dermed blir det totale bidraget til Nansen-programmet 27 mrd. kroner for 2024.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at flyktningutgiftene som kan godkjennes som ODA-midler, blir 928,6 mill. kroner lavere enn budsjettet for. Det er foreslått å omdisponere dette beløpet til annen bistand. Det er blant annet foreslått 102 mill. kroner til Palestina, 100 mill. kroner til helse, 100 mill. kroner til utdanning og 150 mill. kroner til miljø og klima.

Komiteen viser til at med det økte bistandsbudsjettet vil totalen for 2024 være 55,5 mrd. kroner, og at dette utgjør 1,01 pst. av BNI-anslaget for 2024 budsjettet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti foreslår å øke bevilgningen til humanitær nødhjelp i Somalia med 25 mill. kroner, humanitær nødhjelp på Gaza med 100 mill. kroner og til humanitær nødhjelp gjennom verdens matvareprogram (WFP) i Sudan med 90 mill. kroner. Disse medlemmer foreslår derfor å øke kap. 150 post 70 med til sammen 215 mill. kroner.

Disse medlemmer foreslår å øke støtten til menneskerettighetsforkjempere i Russland med 5 mill. kroner. Disse medlemmer viser til at bevilgningen skal dekke norske miljøorganisasjoners samarbeid med russiske organisasjoner om atomsikkerhet og miljø. Det er gjennom et langvarig samarbeid bygget opp mye russlandskompetanse i norske miljøorganisasjoner som disse medlemmer ønsker å bevare og styrke. Disse medlemmer foreslår derfor å øke kap. 118 post 70 med 5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet støtter ikke deler av regjeringens forslag til endringer i statsbudsjett 2024 under Utenriksdepartementet. Disse medlemmer ønsker i stedet å prioritere andre områder.

Disse medlemmer ønsker å prioritere norsk velferd og skole. De eldre opplever at kostnadsnivå går

utover deres hverdag. Høye strømpriser og matpriser merkes, mange velger å fryse og spise mindre for å få økonomien til å gå opp. Skolene har dårlig økonomi og elevresultatene skiller seg negativt ut i forhold til land det er naturlig å sammenlikne seg med. Det er derfor nødvendig å styrke skolenes økonomi og heve kvaliteten på undervisningen, slik at elevenes resultater styrkes.

Disse medlemmer ønsker å omdisponere midler fra støtte til Midtøsten, bistand til Afrika og andre regioner. I Riksrevisjonens siste rapport om risikoen for økonomiske misligheter i forvaltningen av bistanden, er konklusjonen:

«Det er kritikkverdig at Utenriksdepartementets og Norads arbeid med å forebygge, avdekke og følge opp økonomiske misligheter ikke er i samsvar med hva bistandsforvaltningens egenart, risiko og vesentlighet skulle tilsi.

Samlet sett er forvaltningens håndtering av risikoen for økonomiske misligheter i bistanden ikke så effektiv som den kunne og burde ha vært.

Svakhetene øker risikoen for at økonomiske misligheter i tilknytning til norske bistandsmidler begås og ikke avdekkes eller stoppes på et tidlig tidspunkt.»

Disse medlemmer mener det derfor er nødvendig å redusere overføringene til bistand. Disse medlemmer vil omdisponere midler fra miljøopsatser og klimatiltak. Disse medlemmer oppfatter at det er lite målbare resultater av midlene som benyttes. Disse medlemmer viser til tabellen nedenfor hvor de enkelte kutt fremkommer.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Ukraina har stort og akutt behov for økonomisk støtte. Det finnes i dag mange private initiativ som enkelt kan oppskalere, men som har behov for ytterligere finansiering. Et av disse er Stiftelsen HMM Helsehjelp, som opererer under navnet HMM Helsehjelp Ukraina, som kjøper inn medisinske kjøretøy og medisinsk utstyr til bruk i Ukraina. Disse ressursene er etterspurt av og skal leveres til The Ukrainian Medical Forces (det ukrainske forsvarrets sanitet) for å møte kritiske behov.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

I statsbudsjettet for 2024 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
117		EØS-finansieringsordningene	
	77	EØS-finansieringsordningen 2014-2021, <i>kan overføres</i> , reduseres med	378 000 000
		fra kr 1 584 500 000 til kr 1 206 500 000	
	78	Den norske finansieringsordningen 2014-2021, <i>kan overføres</i> , reduseres med	505 000 000
		fra kr 2 018 000 000 til kr 1 513 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
151		Fred, sikkerhet og globalt samarbeid	
	71	Globale sikkerhetsspørsmål og nedrustning, <i>kan overføres</i> , reduseres med fra kr 142 860 000 til kr 138 860 000	4 000 000
	73	FN og globale utfordringer, <i>kan overføres</i> , reduseres med fra kr 298 138 000 til kr 248 138 000	50 000 000
153		Flyktninger, fordrevne og vertssamfunn	
	72	Bærekraftige løsninger og vertssamfunn, <i>kan overføres</i> , reduseres med fra kr 719 504 000 til kr 634 504 000	85 000 000
159		Regionbevilgninger	
	70	Midtøsten, <i>kan overføres</i> , reduseres med fra kr 621 311 000 til kr 519 311 000	102 000 000
	72	Afghanistan, <i>kan overføres</i> , reduseres med fra kr 401 241 000 til kr 351 241 000	50 000 000
	75	Afrika, <i>kan overføres</i> , reduseres med fra kr 2 517 022 000 til kr 2 437 022 000	80 000 000
161		Utdanning, forskning og offentlige institusjoner	
	73	Styresett og offentlige institusjoner, <i>kan overføres</i> , reduseres med fra kr 526 423 000 til kr 487 423 000	39 000 000
162		Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi	
	70	Bærekraftig jobbskaping, næringsutvikling og handel, <i>kan overføres</i> , reduseres med fra kr 229 536 000 til kr 189 536 000	40 000 000
	72	Fornybar energi, <i>kan overføres</i> , reduseres med fra kr 744 358 000 til kr 644 358 000	100 000 000
163		Klima, miljø og hav	
	70	Miljø og klima, <i>kan overføres</i> , reduseres med fra kr 1 780 571 000 til kr 1 630 571 000	150 000 000

Forslag fra Venstre:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen om å sette av inntil 300 mill. kroner av den humanitære støtten til Ukraina til HMM Helsehjelp Ukraina og andre private initiativ.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Kristelig Folkeparti og uavhengig representant Christian Tybring-Gjedde.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende:

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2024 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
		Utgifter	
100		Utanriksdepartementet	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 140 post 1</i> , blir auka med frå kr 2 834 270 000 til kr 2 855 248 000	20 978 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	90	Lån til norske borgarar i utlandet, blir auka med frå kr 450 000 til kr 2 350 000	1 900 000
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 8 255 000 til kr 5 255 000	3 000 000
116		Internasjonale organisasjonar	
	70	Pliktige bidrag, blir redusert med frå kr 1 535 040 000 til kr 1 497 640 000	37 400 000
117		EØS-finansieringsordningane	
	77	EØS-finansieringsordninga 2014–2021, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 1 206 500 000 til kr 1 584 500 000	378 000 000
	78	Den norske finansieringsordninga 2014–2021, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 1 513 000 000 til kr 2 018 000 000	505 000 000
118		Utenrikspolitiske satsinger	
	70	Nordområdene, Russland og atomsikkerhet, <i>kan overførast, kan nyttes under post 21</i> , blir auka med frå kr 74 634 000 til kr 79 634 000	5 000 000
140		Utanriksdepartementet	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 100 post 1</i> , blir auka med frå kr 1 961 595 000 til kr 1 978 808 000	17 213 000
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 387 226 000 til kr 394 276 000	7 050 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 40 925 000 til kr 38 325 000	2 600 000
144		Norsk senter for utvekslingssamarbeid (Norec)	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 59 434 000 til kr 62 997 000	3 563 000
150		Humanitær bistand	
	70	Nødhjelp og humanitær bistand, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 4 401 289 000 til kr 4 616 289 000	215 000 000
151		Fred, tryggleik og globalt samarbeid	
	71	Globale sikkerheitsspørsmål og nedrusting, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 138 860 000 til kr 142 860 000	4 000 000
	73	FN og globale utfordringar, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 248 138 000 til kr 298 138 000	50 000 000
	74	Pliktige bidrag til FN-organisasjonar m.m., <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 403 050 000 til kr 389 562 000	13 488 000
153		Flyktningar, fordrevne og vertssamfunn	
	72	Berekraftige løysingar og vertssamfunn, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 634 504 000 til kr 719 504 000	85 000 000
159		Regionløyvingar	
	70	Midtausten, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 519 311 000 til kr 621 311 000	102 000 000
	72	Afghanistan, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 351 241 000 til kr 401 241 000	50 000 000
	73	Ukraina og naboland, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 8 448 200 000 til kr 9 698 200 000	1 250 000 000
	75	Afrika, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 2 437 022 000 til kr 2 517 022 000	80 000 000

Kap.	Post Formål	Kroner
	76 Asia, <i>kan overføres</i> , blir auka med frå kr 476 503 000 til kr 488 503 000	12 000 000
	77 Latin-Amerika og Karibia, <i>kan overføres</i> , blir auka med frå kr 176 432 000 til kr 188 132 000	11 700 000
160	Helse	
	70 Helse, <i>kan overføres</i> , blir auka med frå kr 3 595 797 000 til kr 3 695 797 000	100 000 000
161	Utdanning, forskning og offentlege institusjonar	
	50 Noregs forskingsråd – utviklingsområdet, blir redusert med frå kr 199 650 000 til kr 192 150 000	7 500 000
	70 Utdanning, <i>kan overføres</i> , blir auka med frå kr 921 798 000 til kr 1 021 798 000	100 000 000
	73 Styresett og offentlege institusjonar, <i>kan overføres</i> , blir auka med frå kr 487 423 000 til kr 526 423 000	39 000 000
162	Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi	
	70 Berekraftig jobbskaping, næringsutvikling og handel, <i>kan overføres</i> , blir auka med frå kr 189 536 000 til kr 229 536 000	40 000 000
	71 Matsikkerheit, fisk og landbruk, <i>kan overføres</i> , blir auka med frå kr 1 797 966 000 til kr 1 823 849 000	25 883 000
	72 Fornybar energi, <i>kan overføres</i> , blir auka med frå kr 644 358 000 til kr 744 358 000	100 000 000
	77 (NY) Norfund – Ukraina risikokapital, blir løyvd med	125 000 000
	97 (NY) Norfund – Ukraina kapitalinnskott, blir løyvd med	125 000 000
163	Klima, miljø og hav	
	70 Miljø og klima, <i>kan overføres</i> , blir auka med frå kr 1 630 571 000 til kr 1 780 571 000	150 000 000
179	Flyktningtiltak i Noreg	
	21 Spesielle driftsutgifter, blir redusert med frå kr 4 940 842 000 til kr 4 012 247 000	928 595 000
Inntekter		
3100	Utanriksdepartementet	
	2 Gebyr for utlendingssakar ved utanriksstasjonane, blir auka med frå kr 223 366 000 til kr 236 366 000	13 000 000
	90 Tilbakebetaling av naudlån frå utlandet, blir auka med frå kr 450 000 til kr 2 250 000	1 800 000

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 11. desember 2024

Ine Eriksen Søreide

leder

Åsmund Aukrust

ordfører

